

El Comerç Rossa (1977-2009)

Radiografia de 21 anys d'ingressos

Antoni Pol i Solé

Arquitecte
aps@andorra.ad

Resum

El Comerç Rossa (1977-2009)

Es mostra la important atracció de recursos econòmics durant la dècada dels anys 1970 a través del comerç, en correspondència al creixement poblacional de la mateixa.

Resumen

El Comercio Rossa (1977-2009)

Se muestra la importante atracción de recursos económicos durante la década de los años 1970 a través del comercio, en correspondencia al crecimiento poblacional de la misma.

Résumé

Le Commerce Rossa (1977-2009)

On montre l'importance de la croissance économique au cours des années 1970 par le commerce, en correspondance avec sa croissance démographique.

Abstract

The Rossa Business (1977-2009)

The important attraction of economic resources during the 1970s through trade, in correspondence with its population growth are set out.

Radiografia de 21 anys d'ingressos

es dues dècades dels anys 1960 i 1970 han significat per Andorra, a més dels inicis de l'Administració pública andorrana moderna, una atracció de recursos poblacionals i econòmics que van permetre crear les bases sòlides en les quals es fonamentarà el país per a l'assoliment de la Constitució i la seva aspiració mil·lenària de diferenciació, que es farà realitat amb el reconeixement internacional com a Estat de ple dret, el 1993.¹

Aquest article vol mostrar la important atracció de recursos econòmics produïda durant la dècada dels anys setanta a través de l'activitat comercial.

Si bé es difícil i poc habitual disposar de sèries de dades globals econòmiques o estadístiques homogènies i comparables del sector privat, no pel fet de la seva inexistència, si no pel simple fet de poder-hi accedir, l'atzar ha fet ens n'hagi arribat una a les mans.

No es pretén que sigui representativa de ningú altre que d'ella mateixa, especialment perquè és parcial, i incompleta. És també única, ja que no s'ha pogut comparar amb cap altra de similar. És de petit comerç, especialitzat en el turisme. I prové d'una plaça comercial de poca importància, comparativament a les places centrals del país, Andorra la Vella / Escaldes-Engordany, o del Pas de la Casa, els dos grans pols de concentració i activitat econòmica comercial més importants del país.

1. L'augment mitjà anual de la població andorrana durant aquests períodes fou del 9,73% (1960 - 1969) i del 5,56 (1970 - 1979), els més elevats que en cap altra dècada. ROS I PASCUET, Francesca. Evolució, estructura i dinàmica demogràfica andorrana (monogràfics de geografia 7) p. 29. Ministeri d'Educació i Joventut i Esports, 2001. Govern d'Andorra. Andorra la Vella.

Però si que pot ser interessant, des de diferents aspectes. Per ser precisament de petit comerç i especialitzat en turisme. Per no ser provinent de cap dels grans pols de concentració comercial. Per trobar-se en un punt de pas important en la ruta de França cap a Espanya. Per ser en una parròquia alta amb vocació turística, marcadament d'estiu i també d'hivern, amb els seus càmpings i hotels, llits en definitiva. I per presentar-se disgregats el resultat dels ingressos, en francs i en pessetes i fer-ho mensualment, el que dona una radiografia dels moments importants al llarg de l'any.

Les dades provenen del Comerç Rossa, obert i gestionat directament pels seus propietaris J.R.N. i la seva esposa R.R.V., situat al centre de la vila de Canillo, a la Carretera General 2 o Avinguda St. Joan de Caselles nº 48. Es tracta d'un edifici propi, petit, de façana alineada a l'avinguda, amb situació aïllada que li dona una bona visibilitat. El local comercial pròpiament té uns 50 m2 accessibles al públic situat en Planta Baixa però té altres 160 m2 en un semi nivell inferior a la part posterior dedicats a magatzem d'una sola planta, amb accés independent complementari per la part posterior, a partir d'un accés en cul de sac limitat a vehicles rodat dels veïns. L'edifici es completa amb l'habitatge, sobre el local, situat en les plantes 1ª i 2ª i amb un cap de casa a sota de la coberta de desembaràs.

El Comerç Rossa, ha estat bàsicament destinat als turistes. Venia tabac, alcohols diversos, licors, vins, postals, records, rellotges, marroquineria, petites joies i bijuteria, material de fotografia, ganivets, paraigües, mangales, etc.

Les dades s'han extret d'unes anotacions comptables resumides dels ingressos bruts, en unes llibretes de paper per carta.²

La primera llibreta conté des del mes de maig del 1977 fins al desembre del 1980, a raó de fulla per mes, escrita només en una cara del paper i començant pel darrer full

progressivament cap endavant, deixant els tres primers fulls en blanc.

La segona llibreta comença al gener del 1981 i arriba fins al novembre del 1984, deixant els quatre primers fulls en blanc. Les anotacions fetes a cada full es feien posant el total en Francs Francesos i en Pessetes i el total del conjunt en

Pessetes, convertint els Francs Francesos segons un valor aplicat de canvi anotat en cada pàgina o full, arrodonit mensualment.

Aquests imports registrats mensualment eren el total de les xifres marcades en fulls a part que reflectien el detall per dies.

Si bé les dades disponibles comencen el maig del 1977 i acaben el març del 2009, en els quaderns aconseguits, entremig hi falten les dades dels anys següents: de 1985 a

2. S'ha pogut disposar de 4 llibretes de paper blanc per carta, la primera i segona tramats els fulls amb línies horitzontals menys el primer i els editats per la "PAPERERIA SOL" del "PRINCIPAT D'ANDORRA", dites "PAPER DE LUXE", inscripcions fetes a la portada. Les dues primeres llibretes han estat fetes per "LA COURONNE", gravat a la part superior del revers. La tercera porta inscrit "bloc SAD série G" i la quarta "La

Couronne". Totes quatre tenen unes mides de 15cm d'amplada per 21 cm d'altura i d'uns 50 fulls. La tercera llibreta està constituïda amb fulls totalment en blanc sense línies i la quarta igualment però amb el primer full amb línies horitzontals.

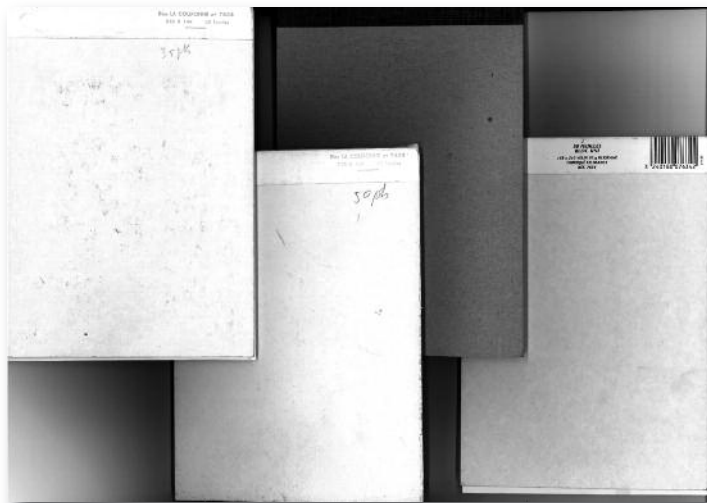
1988 sencers, i del 1997 al 2004 sencers més els sis primers mesos del 2005. Per tant es dona per fet que faltarien unes altres tres llibretes de les quals no s'ha pogut disposar.

L'inici de les dades correspondrien a les dates en que es va iniciar l'activitat o poc temps després. Mentre que el final de les dades es va produir uns 10 anys abans del final de

l'activitat. Aquesta es va anar reduint gradualment, de manera progressiva, en fer-se grans els propietaris i obrir al públic menys hores. El J.R.N. va morir l'any 2019, als noranta anys i la R.R.V. l'any 2021, als vuitanta anys.

Els resultats dels ingressos per mesos i anys es poden veure en les taules i gràfiques que es presenten.

Fotografies de les llibretes i anotacions

Maig 1977

Agost 1978

Desembre 1978

A P O R T A C I O N S D O S S I E R

Realté del mes de agost del 1984.
 Canvi al 18,35.

P	FF
522000	116029.00

Total em pts
 2.700.000 pts

Agost 1984

Realté del mes de agost 1984
 FF

12.000	1000.00	23000	3000.00
49000	2700.00	70000	1500.00
15000	18500.00	14000	2000.00
22000	3600.00	17000	4000.00
40000	4600.00	8000	3000.00
15000	4700.00	10000	2000.00
45000	4400.00	20000	2000.00
40000	8000.00	20000	1500.00
25000	6000.00	40000	1300.00
25000	6000.00	40000	2000.00
35000	5000.00	15000	1000.00
25000	5000.00	1375000	1029.00
25000	4500.00	522000	
28000	5000.00		
17000	7000.00		
20000	4700.00		
20000	18000.00		
13000	4500.00		
375000	6000.00		

2187000
 522000
 2709000

116029.00

RONDEL ORO VERDE

Agost 1984

Realté del mes de novembre del 1984
 Canvi al 18,50

P.	FF
278000.	13000.00

Total em pts
 518000 pts

Lo total de l'any 1984 es = 8.853.000

Novembre i desembre 1984

Realté del mes de març 2009

€ 450,

març 2009

Realté del mes d'abril 2009

€

Abril 2009

A P O R T A C I O N S D O S S I E R

1993	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
FF	4.500	19.000	16.500	1.500			24.500	40.000	12.100	4.000	2.500	3.000		
PTA	150.000	170.000	150.000	70.000			275.000	710.000	200.000	50.000	60.000	170.000		
TOTAL														
PTA	275.000	569.000	496.000	104.500			863.000	1.630.000	478.000	142.000	117.000	242.000	4.916.000	5.878.986

1994	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
FF	4.000	4.500	16.000	3.000	5.000	5.000	18.500	33.000	8.000	3.000	1.000	1.000		
PTA	165.000	110.000	140.000	120.000	120.000	70.000	260.000	625.000	120.000	95.000	80.000	140.000		
TOTAL														
PTA	261.000	228.000	524.000	192.000	240.000	190.000	705.000	1.417.000	312.000	167.000	104.000	164.000	4.503.000	5.161.093

1995	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
FF	1.000	12.000	7.000	3.000	2.080	5.000	15.000	25.500	4.000	1.000	2.000	1.000		
PTA	115.000	15.000	120.000	115.000	50.000	70.000	420.000	475.000	130.000	40.000	30.000	120.000		
TOTAL														
PTA	140.000	450.000	302.000	193.000	100.000	195.000	795.000	1.112.000	230.000	75.000	80.000	145.000	3.817.000	4.193.671

1996	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
FF	2.500	9.000	9.000	2.500	4.500	2.500	11.500	21.000	5.000		3.000			
PTA	155.000	220.000	195.000	190.000	125.000	90.000	170.000	330.000	90.000		80.000	80.000		
TOTAL														
PTA	216.000	440.000	415.000	251.000	235.000	151.000	455.000	846.000	213.000		155.000	80.000	3.457.000	3.680.016

2005	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
TOTAL €							2.050	7.160	1.415	1.200	700	1.200	13.725	
TOTAL														
PTA							341.091	1.191.324	235.436	199.663	116.470	199.663	2.283.647	2.013.340

2006	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
TOTAL €	1.850	2.565	1.400	1.100	885	1.280	1.925	6.850	1.250	1.000	300	300	20.705	
TOTAL														
PTA	307.814	426.780	232.940	183.025	147.252	212.974	320.293	1.139.744	207.983	166.386	49.916	49.916	3.445.022	2.943.091

2007	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
TOTAL €	750	1.691	1.170	1.175	1.013	440	2.425	4.650	650	780	678	750	16.172	
TOTAL														
PTA	124.790	281.359	194.672	195.504	168.549	73.210	403.486	773.695	108.151	129.781	112.810	124.790	2.690.794	2.225.193

2008	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
TOTAL €	1.200	1.520	1.220	350	265	830	600	2.950	550	400	350	1.050	11.285	
TOTAL														
PTA	199.663	252.907	202.991	58.235	44.092	138.100	99.832	490.838	91.512	66.554	58.235	174.705	1.877.665	1.492.671

2009	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	Correc.Infl.
TOTAL €	850	1.200	450										2.500	
TOTAL														
PTA	141.428	199.663	74.874										415.965	324.129

El canvi d'euros a pesseta s'ha fet el canvi de 166,386 pessetes per euro.

Taula d'inflació de la pesseta entre els anys 1977 - 2009

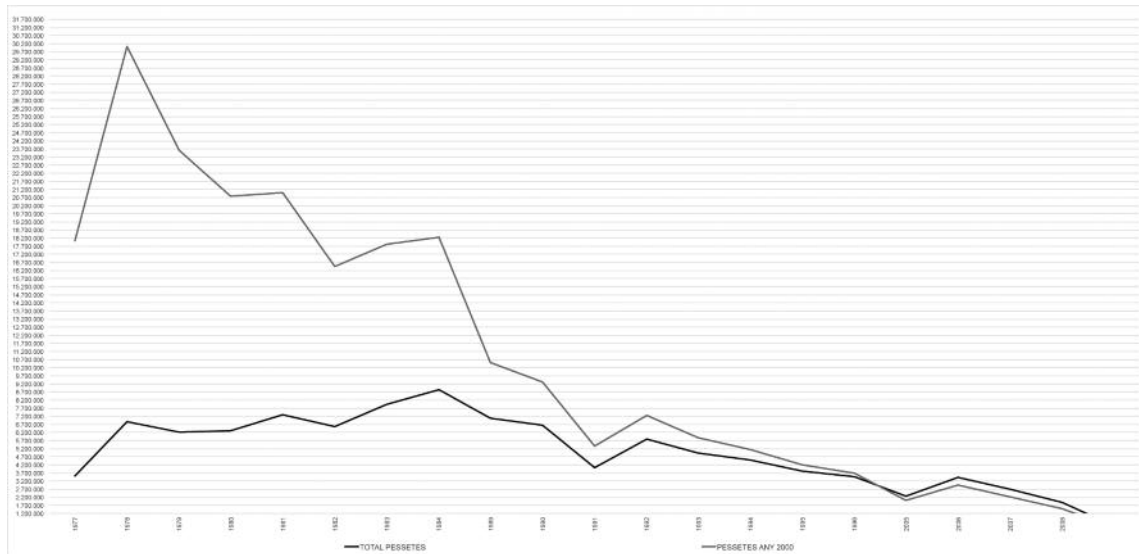
INFLACIONS CONSIDERADES																					
ANY	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
VALORS D'ESPANYA	26,39	16,54	15,59	15,21	14,41	14,01	12,22	9,03	8,18	8,25	4,60	5,84	6,80	6,55	5,53	5,35	4,03	4,34	4,32	3,21	2,02

Valors inflació pesseta a Espanya entre els anys 1977 i 1997 extrets de publicacions tècniques COAA número 24. *Recomanacions sobre criteris d'amidaments, revisió de preus dels contractes d'obres i Index oficials.* Col·legi Oficial d'Arquitectes d'Andorra 2001 / Bloomberg Professional 2000.

ANY	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
VALORS D'ANDORRA	1,62	2,68	4,32	2,77	3,40	2,88	3,35	3,10	3,20	3,87	1,08	0,00

Valors IPC extrets de la pàgina web Estadístiques del Govern d'Andorra, pels anys 1998 al 2009.

Gràfica ingressos total pta/total pta respecte any 2000

Dels mateixos es desprenen les següents conclusions.

1 - Els imports ingressats en els primers anys, en valor relatiu o en pessetes constants referenciades a l'any 2000 corregint les inflacions anuals, són els més elevats i aniran baixant progressivament, donant idea de l'alta vitalitat econòmica comercial al final de la dècada dels anys setanta.

2 - Els dos anys més significatius, a nivell quantitatiu, són el 1978 i el 1984.

3 - El turisme francès en el curs de l'any es manifesta per ordre de més a menys importància durant el mes d'agost, juliol, setembre i febrer, en els anys 1978 fins al 1981 en que el febrer es situa per davant del setembre, tendència que es mantindrà llevat d'algunes excepcions per sempre posant de relleu la importància que passen a tenir els mesos d'hivern després de l'estiu.

4 - El turisme espanyol es comportarà de manera semblant però fa el canvi a partir del 1984 en lloc del 1981 i alguns anys, de bona neu o bona Pasqua, algun mes d'aquests primers de l'any supera el juliol; mai però a l'agost.

5 - De tots els anys, el mes amb més ingressos ha estat sempre el d'agost, pels 16 anys, tant en pessetes com en francs i igualment pels 4 anys en euros.

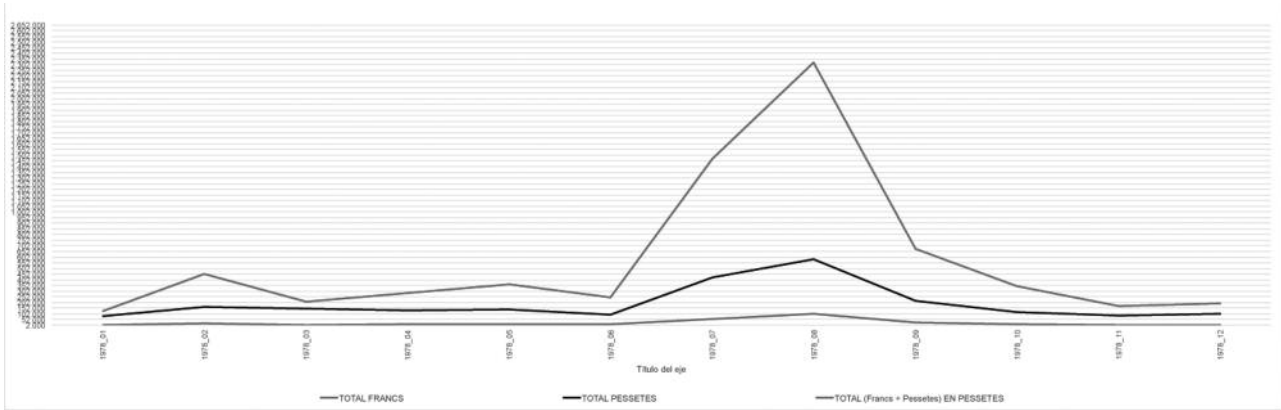
6 - El segon mes més important ha estat juliol, llevat el 1989 per l'ingrés en pessetes, superat pel març.

El 1992 pel febrer (després abril i setembre) per les pessetes i el setembre, (després febrer i març) pels francs. El 1996 per les pessetes el mes de febrer (després març i abril).

El 2006 pel febrer (després març) per les pessetes i el febrer pels francs.

El 2008 el febrer (després març i gener) per les pessetes i francs.

Ingressos Comerç Rossa 1978

Ingressos Comerç Rossa 1984

